

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 210. szám
2026/2.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeSzerkesztőség (info@ekekolozsvar.ro):
Kismihály Boglárka, Pál GyöngyiA következő lapszám megjelenik:
2026. március 13.

Isten tenyerétől az Aranyos-völgy panorámájáig

Az idei januárunk a megszokotthoz képest sokkal mozgalmasabbnak bizonyult, hiszen megérkezett a várva várt, meglepően sok hóval. Amikor csak tehetjük, kimozdultunk a természetbe, hogy minél többször örülhessünk ennek a fehér csodának, amely szinte az egész országot betakarta.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Rejtett csodavilág sziklaóriások birodalmában

Január 17-én igazán különleges helyet fedezhettünk fel Kertész Levente vezetésével, az Isten tenyerének is nevezett Ponorics-rétet. 31 fős csapatunk Ohábaponor településről indult, ahonnan eleinte az egyik kígyózó makadámúton haladtunk felfelé. A nap melege eléggé elolvastotta már a havat a déli fekvésű domboldalon, így csak az árnyékosabb részeken kellett vigyáznunk a jegesebb, csúszósabb hófoltokkal, ahol a csúszásgátlók hasznosnak bizonyultak. Néhány kanyar után már szép kilátás nyílt az alattunk fekvő településekre és a Retyezát vonulatára, így gyorsan előkerültek a telefonok és fényképezőgépek. A nap melegen sütött, így sokunk számára nyilvánvalóvá vált, hogy kissé túllőztünk, s próbáltuk magunkról levedleni a felesleges ruharétegeket. Rövidebb energizáló szünet után, nemsokára feltértünk egy erdőn keresztül követve a jelzést, s itt már egyre több havat találtunk. Mivel a túra nyomvonala része a Via Transilvanica útvonalának, minden megtett kilométer után gyönyörűen kifaragott kilométerkövekkel találkoztunk.

Amint egyre feljebb kaptatunk a hegyoldalon, a táj is egyre jobban kitárulkozott előttünk, így az ebédszünet alatt csodás kilátásunk nyílt a Retyezát hóval fedett csúcsaira. Ezután még várt ránk némi szintemelkedés megtétele, majd szép fókuszatosan megkezdődött az ereszkedés, s hamarosan az erdő fái közül előbukkant az a mesebeli világ, amelyről sokan korábban nem is hallottunk. A Déli-Kárpátok nyugati részén, a Șureanu-hegység, vagy más néven Kudzsiri-havasok területén fekvő Ponorics-rét a Grădiștea Muncelului – Cioclovina Natúrpark része, amely jellegzetes, karsztos zsákmedencét alkot, amelyet minden irányból erdőkkel borított hegyhátak vesznek körül. A völgy közepén kígyózó Ponor-patak a rét alsó részén egy víznyelől, azaz ponoron keresztül eltűnik a mészkőalapzatban, hogy aztán 8 kilométer után a Cioclovina-vízkeletnél újra felszínre törjön. A különleges látvány mindannyiunkat

ámulatba ejtett, hiszen az egész völgyet hó borította, a domboldalon elszórt tanyák és a karsztos sziklaalakzatok pedig még idillikusabbá varázsolták a tájat.

Miután az egyik magaslati ponton kígyönyörködtünk magunkat, leereszkedtünk a Ponor-patak völgyébe, így teljesen más perspektívából csodálhattuk meg a fölénk magasodó sziklaóriásokat, s a mellettünk kanyar-

a családokat, így nagyon szép számban, 72-en gyűltünk össze reggel 10 órakor. Ez alkalommal is örülhettünk olyan családoknak, akik most csatlakoztak először hozzánk, ami azt jelenti, hogy egyre szélesebb közönséghez jut el a gyerektúrák híre.

Mielőtt útnak indultunk volna, megjutalmaztuk azokat a kiertartó és szorgalmas kis túrázókat, akiknek tavaly sikerült összegyűjteniük a hét vagy annál több matricát: Kacsó Kriszta Jozefa (Zéfi), Simon-Várhelyi Mátyás és Bendegúz, Váradi Terka, Kata és Réka, Köblös András, Molnár Emma, Muntean Ber-

a szabadidőt. A vidám csoportkép után elindultunk visszafelé az autókhoz, a társaság eleje pedig annyira nekiiramodott az ereszkedésnek, hogy az utolsók alig bírták utolérni őket. A Lomb-erdőnél viszont újra egyesült a csapat, és a fák közül kiérve verőfényes napsütésben élvezhettük az alattunk elterülő kincses város ködfoszlányokban úszó látványát. Sok gyereknek ez volt az első igazi téli túrája, így az utolsó szakaszon többször is érdeklődtek, hogy mennyi van még hátra, hiszen láthatóan kezdtek elfáradni az állandó hótáposástól. Végül mind-

szafelé a kék sáv jelzésen, majd egy tisztásra érve ismét letértünk a jelzett útról, hogy megkeressük az erdő mélyén megbújó kis tavat. A tavalyi túrán jellegzetesen zöld kis tavacska fogadott, amely ez alkalommal be volt fagyva, teljesen beleolvadva a környezetébe, ezért páran meg is kérdőjelezték a létezését. A kíváncsiabban azonban rámerészkedtek a jégre: volt, aki kúszva-mászva, más pedig határozott léptekkel sétált át rajta. Ezután újabb emelkedő várt ránk, mígnem kiértünk a nyílt terepre és célba vettük a Colțu Sas-csúcson ma-

A SZERZŐ FELVÉTELE

A ködös idő ellenére is 72-en gyűltünk össze az év első gyerektúráján

gó patakot. Keskeny hídon átkelve, meg egy szögös drótkerítés alatt átbujdosva megkerestük a víznyelőt, ahol a magas sziklafal útját állja a pataknak, így a víz kénytelen alábukni a mélységekbe. Mivel délután három is elmúlt, s a nap lassan lemenőben volt, felgyorsítottuk lépteinket, megmásztuk a meredek domboldalt, s egy másik úton indultunk vissza az autókhoz. A lemenő nap meleg sugarai teljesen más fényben világították meg a tájat, mint korábban, így ismét különleges látványban volt részünk. Az utolsó útszakaszt már fejlámpával kellett megtennünk, hiszen közben besötétedett. Ezután a csapat egyik része finom meleg levessel koronázta meg az emlékezetes túrát, a többiek nekivágtak a két és fél órás útnak vissza a kincses városba.

Évnyitó gyerektúra ködben és napsütésben

Az idei első EKE-gyerektúráját január 24-én szerveztük meg a Lomb-tetőre, Filep Ingrid vezetésével. Habár ködös, szürke reggelre virradtunk, a szomorú időjárás sem tántorította el

told és Daniel. Ezután útnak is indultunk meghódítani a Lomb-tetőt. A gyerekek kitörő örömmel játszottak a hóban, hiszen sokuk számára ez volt az első igazi tél, amelyet átélhettek. Az első pihenőnél mindenki megkapta az új pontgyűjtő füzetkét és a részvételért járó matricát, így lelkesedéssel vágtunk neki a még előttünk álló emelkedőnek. Egy adott pillanatban annyira sűrűvé vált a köd, hogy alig láttuk a sor elejét, a hideg miatt pedig néhányan úgy döntöttek, hogy visszatérnek az autókhoz, a többiek viszont kiertartóan meneteltek a Lomb-tető irányába. Hamarosan oszladozni kezdett a felhőzet, és már-már a nap körvonala is előbukkant a ködből, így reménykedtünk benne, hogy igaza lesz a túravezetőnek, és a csúcson tényleg szép kilátás fog várni.

Amire felértünk a Lomb-tetőre, a ködtengert sikerült magunk mögött hagynunk, így csodás kilátásunk nyílt a Gyalui-havasok vonulatára. A csúcson mindenki elfogyaszthatta a jól megérdemelt uzsonnáját, és a popsitepsik is előkerültek, így volt, aki pihenéssel, mások pedig csúszkálással töltötték el

annyian hősiesen teljesítették a 10,6 kilométeres távot, így aznap este bizonyára senkinek sem volt szüksége altatásra.

Hótáposás a Berkesi-szorosban pazar kilátókkal

Rákövetkező nap igazi téli túrára indultunk a Berkesi-szorosba Szima Márton vezetésével. 32 fős, népes csapatunk a régi borrévi motel parkolójában gyülekezett, ahonnan rögtön meredek emelkedővel indítottunk. Már az első kilátópontnál rálátásunk nyílt az Aranyos völgyére és a szorost védelmező, robusztus sziklafalra. Felérve a gerince rövid, energizáló szünetet tartottunk, majd elsétáltunk a Colțul Corbului kilátópontig, ahonnan ismét csodás kilátás nyílt az Aranyos völgyére és a környező dombokra. Tavaly februárban igazi tavaszias időben tettük meg ugyanezt a túrát: akkor türkizén kígyózott a folyó a mélyben, ez alkalommal viszont a befagyott Aranyos látványa fogadott.

Miután magunkba szívtuk a táj szépségét, elindultunk visz-

gasodó adótornyot. Következett a jól megérdemelt ebédszünet és napfürdőzés, miközben nem győztünk betelni a panorámával. A völgy fölött halvány párafelhő lebegett, még fenségebbé varázsolva a minket körülvéző hegyeket, falatozás közben pedig próbáltuk beazonosítani a Gyalui-havasok és a Torockói-hegység ismerős csúcsait. A Székelykő, az Ordaskő és a Vidalykő teljesen más arcát mutatta ebből a szögéből, de a távolban a hóval borított Öreghavast és a meredek sziklafalú Bélavárát is beazonosítottuk.

A hosszú pihenő után túravezetőnk úgy döntött, hogy a mély hó miatt nem a gerincen indulunk visszafelé, hanem a már kitaposott úton ereszkedünk le. A Berkesi-szoros felé vettük az irányt. Mivel a Berkesi-patak csak helyenként volt befagyva, nem merészkedtünk el a vízesésekig, viszont így is maradandó élményt nyújtott a helyenként meredek sziklafalak közé vágó szoros látványa. Az olvadozó, csúszós havon nagy segítséget jelentett a krampon és a túrabot is, így biztonságban ereszkedhettünk vissza az autókhoz.

Csöppnyi történelem és téli csodavilág

A gyalui Rákóczi–Bánffy-várkastély és Kisbányahavas üdülőtelep

FAZAKAS FERENC

Hófehér téli táj, szélcsendes idő, friss levegő és nyugalmat árasztó csend

Gyönyörűen felújított várkastély és téli séta hófehér tájban – röviden erről szólt a február elsejei kirándulásunk, amelynek során a gyalui Rákóczi–Bánffy-várkastélyt látogattuk meg tárlatvezetéssel, majd Kisbányahavas üdülőtelepre mentünk a tél örömeinek hódolni 43 fős csoportunkkal.

KOVÁCS D. ZSUZSA

A gyalui Rákóczi–Bánffy-várkastély egyike a Kolozsvár környéki legfontosabb műemlékeknek, amely kiemelkedő szerepet játszott Erdély történelmében. Az első ízben 1246-ban említett uradalom a középkorban az erdélyi püspökség birtokát képezte, az itt felépült vár az erdélyi püspök nyaralópalotájaként szolgált. 1541-ben már politikai tárgyalások helyszíne volt, majd kis ideig Izabella királyné, János Zsigmond első erdélyi fejedelem édesanyjának a rezidenciájaként működött. Ebben az időszakban az épületnek erődítményjellege volt. Miután 1556-ban a püspöki javakat kincstári tulajdonná nyilvánították, a várat többen is birtokolták. Ezek közül a Rákóczi család játszott fontos szerepet az épület fejlődésében: I. Rákóczi György fejedelem rendelte el a középkori vár átalakí-

tását díszes fejedelmi rezidenciává. 1663-ban Bánffy Dénes révén a birtok a Bánffy család tulajdonába került. Később a kastélyt több tulajdonos birtokolta, viszont 1911-ben újra a Bánffy család tulajdonába került, amikor Bánffy György nászajándékként vásárolta meg lánya, Bánffy Katinka és Barcsay Tamás házassága alkalmából. A kastély az 1948-as államosításig maradt a család tulajdonában. Az államosítást követően, 1972-től a kastély 2012-es visszaszolgáltatásáig fogvatékkal élő gyermekek iskolája és bentlakása működött az épületben. 2014 óta a Traditio Transylvanica Alapítvány magántulajdonában van, amely az épületegyüttes helyreállításán dolgozik. A kastély a felújítás befejezése óta kulturális központként működik. A 14 hektáros kastélypark felújításán még dolgoznak, a tervek szerint nyárra elkészülnek vele. Megígértük, hogy

akkor újból meglátogatjuk. A hatalmas kastélypark talán még egy elkövetkező EKE Vándortábor helyszínéül is szolgálhatna.

Kisbányahavas üdülőtelep a Kolozsvárhoz legközelebb eső síközpont, amely a Gyalui-havasokhoz tartozik, az Erdélyi-szigethegységet nyugat-kelet irányban átszelő Aranyostól északra fekszik. A Gyalui-havasok központi része az Öreghavas gránittömbje, 1826 méteres magasságával az Erdélyi-szigethegység legmagasabb csúcsai között a harmadik helyet foglalja el az 1849 m-es Nagy-Bihar és az 1836 méteres Vlegyásza után.

Kisbányahavas üdülőtelep 1385 méter tengerszint feletti magasságon fekszik, ez volt autós utunk végcélja. Innen ki rövidebb, ki hosszabb sétát tett erőnléte szerint, természetesen távol a zsúfolt sípályától. Csodálatos, hófehér téli táj, szélcsendes idő, hideg is épp csak annyi, hogy ne olvadjon a hó, rajtunk kívül alig néhány kiránduló és szánkózó, friss levegő és nyugalmat árasztó csend. Kell ennél több, hogy az ember újjászületve térjen haza?

Tamással a patai sóstónál

■ Messze utazunk, élmények után kutatunk, tengerpartra, magas hegyekre, távoli országokba, egzotikus helyekre megyünk – miközben fogalmunk sincs, hogy otthonunkat milyen természeti jelenségek veszik körül. Tóthpál Tamás nem ilyen volt, őt a környezete aprólékos megfigyelése jellemezte: bogarak, szitakötők, nyüvek, kövek és nem utolsósorban, mint jó ismerője a növényeknek, gyűjtötte, feldolgozta azokat, szorgoskodott velük.

A patai sóstó ilyen hely volt számára. Néhány kilométerre Kolozsvár központjától kis, fürdőző közösség alakul ki minden nyáron, amelynek az utóbbi években oszlopos tagja volt Tamás, hiszen ha tehetné, tavasztól késő őszig minden napját itt töltötte. Szinte összenőtt a térrel, ismerte a környék minden apró jelenségét, úgy gondolta, hogy a sóstó két oldalát övező domb hajdani piramis lehetett, túlságosan szabályos. A két domb közötti térségben mindig enyhe szellő lengedezett, így hiába volt kánikula, még árnyék hiányában sem volt elviselhetetlen a meleg. A mező tele volt olyan növényekkel, amelyek már rég el-

tűntek nemcsak Kolozsvár környékéről, hanem más mezőkről is. Ilyen például a kamilla – júniusban nagy türelemmel gyűjtögette, külön a virágját és külön a szárát, majd télen az orbáncfűvel együtt olajban kezelte, és egyszerű napolajat készített belőle, így készülve a nyári napozásra.

Utoljára a sóstónál találkoztam Tamással. Borongós, esőre álló idő volt, rövid gondolkodás után úgy döntöttünk a buszmegállóban, hogy mégis kimegyünk, s ha megered az eső, a tó vizében megvárjuk, míg eláll. Így is lett, épphogy a tóhoz értünk,

meg is esett az eső, annyi időnk maradt, hogy a ruháinkat száraz biztonságba helyezzük. Aztán bementünk a vízbe, lubickoltunk és vártuk, hogy álljon el az eső... Lubickolás közben pedig jól lehet beszélgetni. Igen ám, de az eső nem akart sehogy se elállni, hol neki-lendült nagy cseppekben többször is, néha úgy tűnt, hogy rövidesen abbamarad, de aztán megint csak rákezdte, sűrűn, a tó vize is kezdett lehűlni... Na most mi lesz? Kezdtém aggódni, már több mint másfél óra eltelt, és még mindig nem állt el az eső. Itt már mindenképpen kihűlünk, ha kimegyünk a vízből, hiába vesszük fel a száraz ruhát, rövid idő alatt teljesen át-nedvesedik, és akkor attól hűlünk meg, ha a vízben maradunk, akkor kihűlünk... Hát nem lenne szép így végleg kihűlni? – kérdezte Tamás.

Egy év múlva érkezett súlyos betegségének a híre, majd négy hónapra rá a temetésén búcsúztattuk. Ő volt az utóbbi időben a sóstó leghűségesebb látogatója: „Mint kiűzött király országa szélé-ről, / Visszapillant a nap a föld pereméről...” (Petőfi)

Hegyi Johanna

Márciusi bakancslista

■ **Március 4. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Március 7. (szombat):** Gyerekbarát túra az alábbi útvonalon: Monostori fenyves – Szent János-kút – Cérna-forrás (10 km, 250 m szintkülönbség). A Cérna-forrás tisztásán szalonna és egyéb disznóságok sütése. Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Bejelentkezés online. Szervező: Kiss János.

■ **Március 8. (vasárnap):** Tavaszköszöntő a Révi-szorosban (12 km, 550 m teljes szintemelkedés). Utazás busszal, indulás reggel 8 órakor a volt Flip üzlettel (Mihai Viteazul tér 9A szám) szembeni parkolóból. Bejelentkezés online március 2-ig. Szervező: Szima Marton.

■ **Március 11. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Március 14. (szombat):** XXII. EKE-gyereksíverseny (17 év alattiaknak). Helyszín és időpont: Kisbányahavas üdülőtelep, a buszkáti sípálya, 10 óra. Jelentkezés online a siverseny.ekokolozsvar.ro weboldalon, határidő: 2026. március 9., hétfő délután (12 óra). ♦ Hagyományos bükki források körtúrája (15 km, 500 m szintkülönbség). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kiss János.

■ **Március 15. (vasárnap):** Hangay Oktáv Családi Síverseny – VII. kiírás. Helyszín és időpont: Kisbányahavas üdülőtelep, a buszkáti sípálya, 10 óra. Indulhatnak: 2, 3, 4 és 5 vagy ennél több tagú csapatok, amelyek tagjai ugyanazon családhoz, és ezen belül legalább két generációhoz tartoznak (pl. szülő-gyerek, nagyszülő-unoka stb.). Jelentkezés online a csaladisi.ekokolozsvar.ro weboldalon, határidő: 2026. március 9., hétfő délután (12 óra).

♦ Gyalogtúra a Maros-völgyi fatörzsbarlangokhoz és a Szerecsen-kilátóra (5,4 km, 767 m teljes szintemelkedés). Utazás busszal, indulás reggel a 8 órakor a volt Flip üzlettel szembeni parkolóból. Bejelentkezés online március 9-ig. Szervező: Szima Márton.

■ **Március 18. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Március 21. (szombat):** Gyalogtúra a szászfenesi Csigadombra (18 km, 400 m teljes szintemelkedés). Találkozás reggel 9-kor a Kolozsvári Rádió épülete előtt. Szervező: Csorba Anna.

■ **Március 22. (vasárnap):** Kerékpártúra a Berettyó-forráshoz (60 km, 800 m szintkülönbség). Útvonal: Csucs – Tuszatelke – Berettyó-forrás – Királyhágó – Csucs. Utazás Csucsáig személygépkocsikkal, találkozás a vonatalomásnál reggel 9.30-kor. Szervező: Szima Márton.

■ **Március 25. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János. ♦ EKE éves közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceum dísztermében. Amennyiben nem gyűl össze a megfelelő kvórum, a közgyűlést ismét összehívjuk ugyanazon a napon 18.30-tól. Ebben az esetben a közgyűlés már döntőképes lesz a jelenlévők számától függetlenül.

■ **Március 28. (szombat):** Gyalui-havasok: Tőzike oldal – tőzikevirágzás (17 km, 700 m szintkülönbség), utazás kiskocsikkal. Bejelentkezni telefonon március 26-ig. Szervező: Kiss János. ♦ Gyerekbarát tőziketúra (10 km). A túra útvonala végig a völgyben halad. Utazás kiskocsikkal, találkozás Felsőfürdőn (Fildu de Sus) a falu végén 10 órakor. Bejelentkezés online. Szervező: Mezei Elemér. ♦ Jótékonyági szaladás az EKE-ért a kolozsvári WizzAir-maratonon. Részletek a Facebook-eseménynél.

■ **Március 29. (vasárnap):** Vlád Pál- emléktúra: tőzikek a Meszesen (15 km, 600 m szintkülönbség). Utazás kisbusszal, indulás 8 órakor a volt Flip üzlettel szembeni parkolóból. Bejelentkezés online március 23-ig. Szervező: Mezei Elemér.

Ügyfélszolgálat

Keddtől péntekig előzetes telefonos egyeztetés alapján (Kolozsvár, Magyar / 21 Decembrie 1989 utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka. Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (ekokolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár1891).

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna: 0740-407652
Kiss János: 0364-807639
Mezei Elemér: 0724-892797
Szabó János: 0757-220682
Szima Márton: 0766-703575

Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848